

Vojske reši nas,
o Gospod!

Plamen sovraštva je vedno večji. Čim dalje več narodov je zapletenih v bojni metež in v medsebojno uničevanje. S trdom zgrajeno vrednote upropašča medsebojna borba. Milijone ljudi se pogreza v strašno nesrečo.

Tudi nad nas prehaja del tega, kar svet upropašča. Tudi ob meje naše države udarjajo preteči valovi morije in uničevanja. Skušajo nas zajeti v svoj uničujoči objem. Dosti vzroka imamo, da se Bogu zahvalimo, da se razbesnelost ni vsa brez pridržkov razlila preko naše domovine in še več, da ga prosimo, da se ne razlije za bodoče.

Največji del gorja, ki ga vojna prinaša svetu, postane delež delavnih stanov, prav posebno delavskega stanu. Kar je delavec vendar še ostalo v nepravilno urejenem svetu, to jim vojska do zadnjega odnese. Pustiti morajo svoje delo, pustiti svojo nepreskrbljeno družino, posloviti se od osebne svobode in svoje lastno življenje postaviti v igro medsebojnih obračunavanj. Delavski stan je zato najpreje pozvan, da vse stori, da odvrne od sebe strašno medsebojno klanje in da tudi drugim zopet izprosi vrnitev k miru.

Poglavar Cerkve Pij XII. je na praznik Kristusa Kralja letos poslal vsemu katoliškemu svetu posebno poslanico o miru. Mir namreč ni in ne more biti samo delo človeških rok, ampak mora izhajati iz božje volje. Nobena človeška roka ne more več sama urediti raztrganih niti sožitja narodov in jih v miru za trajno združiti, marveč more to samo božja vsevednost in vsemogočnost.

Papež pravi, da ni ničesar opustil, da bi med narodi obnovil resnični sporazum na pravičnih temeljih. Toda njegov glas je zadušil vojni hrup in zato se obrača do Boga in ga prosi boljših časov. Njegovi molitvi naj se pridružijo, da bo molitev močnejša, prošnje sinov Cerkve. Otroci Cerkve naj svoje molitve za mir spremljajo s spokornimi deli in s prizadevanji, da svoje življenje spravijo bolj v sklad s Kristusovim naukom. Stiska in grozeča nevarnost to zahteva.

Papež določa zato nedeljo 24. novembra za svetovni molitveni dan. Ta dan se vsi združimo ob njem. Z njim molimo in z njim darujemo poleg svoje osebne daritve žrtev in odpovedi najčistejšo pravno in prošnjo daritev. Papež bo ta dan na grobu sv. Petra v božji daritvi molil za mir med narodi sveta, za večni pokoj tistim, ki so v svetovni vihr zgubili svoje življenje, in za tolažbo vseh, ki jih je ta vojna prizadela s svojimi grozotami. Končno bo prošil za vpostavitve pravičnega reda v človeški družbi in da bi se duhovi v krščanski ljubezni merili in bi tako resničen mir vso družino narodov bratsko združil v veselju in blagostanju.

Poglavar Cerkve poziva k molitvi ves svet, vse mašnike sveta pa, da tega dne svoja najsvetejša opravila, božje daritve, združijo z njim. Z zemeljske oble naj kakor iz enega grla kipi prošnja do Boga, da odvzame preizkušenim narodom kazni vojne šibe in nam zopet omogoči v miru ustvarjajoče delo in človeka vredno življenje.

Naša škofija je za ta dan prejela od svojega škofa še posebna navodila. Naši duhovniki bodo opravili sveto daritev po papeževi želji. Vernikom bodo s prižnice razlagali papežev poziv. Mladina po šolah je posebej pozvana, da se pridruži svetovnemu molitvenemu dnevu. Bolniki naj svoje bolečine darujejo za uslišanje naših prošelj.

Klic Cerkve naj ne naleti med nami delavci na gluha ušesa. Prav posebno veliko vzroka imamo, da se mu pridružimo. Prošimo v svojih delih in molitvah, da bi božja modrost razsvetlila modrost tistih, ki vodijo usodo narodov. Molimo za njihovo pravo pamet, ker tako molimo za mir in srečo narodov. Molimo tudi zase, za stan, za narod in našo skupno domovino: Vojske reši nas, o Gospod!

Poravnajte naročnino!

Drugo leto šole Delavske zbornice

Pisali smo že o tem. Strokovna šola je delavstvu nujno potrebna zato, da bo delavstvo moglo voditi samega sebe. To, kar so naši nasprotniki vedno samo oznanjali pa ne izpeljali, hoče sedanja uprava Delavske zbornice tudi uresničiti. Delavca naj vodi delavec, ker ga pač najbolje pozna in najbolje razume njegove težnje in težave. Najbolj bo ta s srcem delal za svoj stan, ker bo delal istočasno tudi zase. Da bo pa mogel za druge prav delati, se mora za tako delo usposobiti. Potrebna mu je stanovska izobrazba.

Vodstvo Delavske zbornice je tako lansko leto ustanovilo za naše delavce, praktične organizatorje stanu, prvi letnik delavske strokovne šole. Odziv na razpis v to šolo je bil nad vse razveseljav. Delavci so pokazali, da so izobrazbe željni in da se zavedajo, kako velike važnosti je zanje strokovno organizacijsko izšolanje. Priglasilo se je nad 90 kandidatov in 27 najboljših je vodstvo izbralo ter jih v šolo sprejelo.

Prostori za šolo so bili v Vajeniškem domu, prehrano pa so tečajniki imeli v javni kuhinji Delavske zbornice. Isto bo tudi to leto.

Udeleženci, ki so bili v šolo sprejeti, pa tudi vodstvo, ki je šolanje vodilo, je bilo s prvim tečajem izredno zadovoljno. Kar prekmalu sta potekla tista dva meseca teoretičnega šolanja. Učenci, predavatelji in vodstvo šole so se po končani učni dobi razšli s trdnim

sklepom, da bodo vsak na svojem položaju nadaljevali delo za izobrazbo in za organizacijo delavskega stanu.

Delavska zbornica je po uspelem prvem tečaju odločila, da s 15. januarjem prihodnjega leta otvori drugi tečaj strokovne šole. Po izkustvih lanskega leta bo z ozirom na kratko dobo teoretičnega pouka čas izrabljen pred vsem za praktične predmete. Tako bodo posvečene:

1. Nравstvenosti v zasebnem in javnem življenju
3 ure na teden,
2. Narodno delavski vzgoji
2 uri na teden,
3. Delavsko-socialnim pokretom
2 uri na teden,
4. Narodnemu gospodarstvu s posebnim ozirom na Slovenijo in Jugoslavijo
2 uri na teden,
5. Delavskim socialnim ustanovam
2 uri na teden.
6. Občemu državnemu in delavnemu pravu
4 ure na teden.
7. Glavnim in socialnim problemom Slovenije
2 uri na teden.
8. Vodstvu in borbam strokovnih organizacij
10 ur na teden.
9. Govorništvu
1 ura na teden,
10. Dopisništvu in knjigovodstvu

Malo poročila o Borzi dela

Glavna uprava Borze dela v Ljubljani je na svoji seji 8. t. m. sklenila, da za delavstvo v Sloveniji ukinja razlikovanje med sezonskim in med stalnim delavcem. S tem odlokom je odpravljena tudi vsaka razlika pri podeljevanju podpor brezposelnim. Vseeno je poslej, v katero vrsto delavstva kdo pripada. Kdor pogoje izpolni, podporo dobi. Znano je, kako smo se prav zaradi sezonskih delavcev prejšnja leta na merodajnih mestih zavzemali, da bi dosegli to, kar je sedaj glavna uprava na naši Borzi dela sklenila. Mislimo, da ni nepotrebno, če povemo, da so razlikovanje med sezonskimi in stalno zaposlenimi delavci pri podeljevanju podpor na Borzah dela uvedli pod marksistično patronanco. Tudi ljubljanski marksistični predstavniki so bili za tako krivico sezonskim delavcem.

Naša Borza dela je dalje predlagala, da bi s prvim januarjem 1941 vse Borze dela začele izplačevati tudi podaljšane podpore, kakor to predvideva uredba o preskrbovanju delavcev. Tako bi brezposelniz zadostno dobo zavarovanja pri Okrožnem uradu prejeli brezposelno podporo namesto 12 tednov 24 tednov. Poučeni smo, da so zastopniki uprav ostalih Borz zavzeli k temu predlogu odklonilno stališče. Slovenska Borza dela pa vztraja na svojem stališču in bo s pričetkom prihodnjega leta začela izplačevati upravičencem tudi podaljšanje podpor do 24 tednov.

Iz sredstev, ki jih je uprava zbrala, bo za preskrbo brezposelnih izvedenih v krajih z največjo revščino nekaj manjših javnih del za par stotisoč dinarjev. Poleg tega bodo v približno istem znesku razdeljene podpore kuhinjam za stradajoče.

Zaradi nevarnosti, da morda brezposelnost pozimi naraste, mora uprava imeti večje denarne zneske na razpo-

lago za izplačilo brezposelnim. Zato za ta čas ne bo mogoče več dajati posojil raznim gradbenim zadrugam in ostalim prisilcem. Upati pa je, da bo Borza dela gradnjo delavskih stanovanjskih hiš na pomlad zopet lahko znatno podprla.

Delavstvo bo teh kratkih vesti gotovo veselo.

Kolektivna pogodba v Javni kuhinji

80% ZVIŠANJE PLAČ

V Delavski zbornici je Javna kuhinja. Številni obiskovalci, ki so tu na hrani, jo dobro poznajo. Tudi delavci iz podeželja radi vanjo zahajajo. Vedo, da je tu v teh časih draginje edina menza, ki s cenami vendar ni nič poskočila. Vedo, da v Javni kuhinji dobijo solidno postrežbo in tudi dobro prehrano. Sedanja uprava DZ je Javni kuhinji posvetila toliko pažnje, da ji je to ob izrednih časih vseeno mogoče. Štednja je uvedla tam, kjer se je preje brez potrebe razsipalo in trošilo, na ljubo temu ali onemu, pa prav nič v korist skupnosti.

V Javni kuhinji je zaposlenih preko dvajset moči. Upravičeno bi pričakovali, da bo v taki ustanovi urejeno razmerje med delodajalcem in med delojemalci. Pričakovali bi, da bodo zapisane pravice o plači, o dopustih, o obleki, o delovnem času, o nadurnem plačilu, o odpustih itd. Saj so pred sedanjem upravo DZ gospodarili tako v zbornici kakor v njeni Javni kuhinji nad vse socialno in socialistično usmerjeni strokovni pokreti. Kdo bi mogel misliti, da o vsem tem ne bo našel nobenega sledu, ko pa se neprestano hvalijo, da so samo oni »resnični sobojevniki delavstva«. V Javni kuhinji se je do prihoda sedanje uprave zato pač paševalo, ni se pa gospodarilo, še manj

2 uri na teden.

Debatni in prosvetni sestanki se bodo vršili izven rednih tedenskih ur ob večerih po parkrat na teden.

Praktičen del šole, v katerem bodo učenci pokazali, kaj so se v šoli naučili, bo trajal potem 10 mesecev torej do pričetka novega šolskega pouka. Praktičen del je vodstvo šole razširilo od enega na 10 mesecev, da se tako ohrani povezanost med tečajniki in vodstvom šole in da teoretična naobrazba tečajnikov more bolje priti do veljave.

V tečaj se bodo sprejemali telesno in duševno zdravi delavci in nameščenici, ki se hočejo posvetiti in postati voditelji delavskega strokovnega gibanja. Prednost imajo oni, ki so že odslужili vojaško službo v stalnem kadru in ki so že ali še delujejo med delavstvom na strokovno organizacijskem polju.

Udeležencem tečaja pripada za čas trajanja šole v Ljubljani popolna oskrba, poleg tega pa se jim zamore na posebno prošnjo v upravičenih slučajih podeliti še pomoč v gotovini. Pri njihovih delodajalcih bo Delavska zbornica poskrbela, da jim odobrijo za čas bivanja v Ljubljani brezplačen dopust. Socialne dajatve jim plačuje Delavska zbornica. Tako se jim za čas odsotnosti od njihove redne zaposlitve varujejo vse pravice pri Okrožnem uradu.

Kandidati se morajo Delavski zbornici prijaviti najkasneje do 10. 12. 40. Kandidati bodo dobili posebne pismene naloge, nato pa bodo pozvani v Ljubljano na ustni izpit. Stroške za pot za ta izpit jim zbornica pokrije.

Strokovna šola delavstva je zamisel našega pokreta. Delavska zbornica jo je uvedla na našo pobudo. Prepričani smo, da za bodočnost slovenskega delavstva pomeni velik korak naprej. V nekaj letih bo delavski stan imel zadosti izvežbanih in stanovsko naobrazjenih ljudi, da bo mogel sam voditi svojo usodo in v stanovsko urejeni družbi soodločevati kot enakovreden partner drugih stanov.

pa so se prizadevali, da bi tu ob dani lepi priliki svoje teoretične nauke spravili v sklad z dejanji.

Sedanja uprava je temu neurejenemu stanju napravila konec. Odpravila je privilegije, da so nekateri delali le po par ur na dan, drugi pa niti misliti niso smeli na kakšno prosto uro. Sedanja uprava je šele celo tudi članom same marksistične organizacije dala red v službi in prosti čas za oddih. Ti priznavajo, da je razlika med sedaj in nekdanj kakor med dnevom in nočjo.

Uprava je tudi uredila s posebno pogodbo medsebojne odnošaje, dovolila v njej primerne ugodnosti ter je brez obremenitve gostov zlasti povišala plači. Zvišanja plač pa uprava ni uredila po indeksu narodne banke, kakor to običajno delavstvo zahteva, pa po večini, žal, skoro nikjer ne doseže. Plače so bile zvišane po faktični draginji, po dejanskih potrebah uslužbenstva pa tudi po socialni usmerjenosti podjetja. Poleg drugih ugodnosti kolektivna pogodba v Javni kuhinji zaposlenega delavstva, sklenjena med ZZD in kuratorijem kuhinje določa povprečno zvišanje plač za osemdeset odstotkov!! Vsaka beseda je tu odveč. Kdor je pošten, mora priznati: To je lepo in pošteno, je razveseljivo za delavstvo, častno za Delavsko zbornico in zgled našim delodajalcem.

Novi odtegljaji za OUZD

Minister za socialno politiko in narodno zdravje je z naredbo St. št. 28.628 določil nove mezdne razrede, ki veljajo od 1. novembra 1940.

Mezadni razred	Dnevni zaslužek v dinarjih	Zavarovana mezda
0	do 10.—	10
1	do 20.—	15
2	nad 20.— do 25.—	20
3	nad 25.— do 30.—	25
4	nad 30.— do 40.—	30
5	nad 40.— do 50.—	40
6	nad 50.— do 60.—	50
7	nad 60.— do 80.—	60
8	nad 80.—	80

V mezadni razred z oznako 0 spadajo samo člani, ki so mlajši od 18 let in zaslužijo na dan do 10.— din ter vajenci, ki so mlajši od 18 let ne glede na višino njihovega zaslužka. Vsi drugi delavci spadajo v odgovarjajoče razrede po višini plače.

Zato se od 1. 11. 1940 spremenijo tudi osnovni prispevki in dovoljeni odbitki:

A.) za one, ki so zavarovani tudi za onemoglost, starost in smrt znašajo:

Osnovni prispevki: Dovoljeni odtegljaji: Razred: na dan na teden na dan na teden

2	1.—	7.—	0.50	3.50
1	2.—	11.—	1.—	5.50
2	2.—	15.—	1.25	7.25
3	3.—	19.—	1.50	9.—
4	4.—	22.—	1.75	10.75
5	5.—	30.—	2.50	14.50
6	6.—	37.—	3.—	18.—
7	7.—	45.—	3.50	21.50
8	10.—	60.—	4.75	28.75

B) za one, ki niso zavarovani za starost, onemoglost in smrt, znašajo:

Osnovni prispevki: Dovoljeni odtegljaji: Razred: na dan na teden na dan na teden

0	1.—	5.—	0.50	2.50
1	1.—	8.—	0.75	4.—
2	2.—	11.—	1.—	5.50
3	2.—	14.—	1.25	6.75
4	3.—	17.—	1.25	8.—
5	4.—	23.—	1.75	10.75
6	5.—	28.—	2.25	13.50
7	6.—	34.—	2.75	16.25
8	8.—	45.—	3.50	21.50

Opomba:

Pri vajencih in osebah, ki so stare pod 18 let in zaslužijo v gotovini manj kot 10.— din na dan, odtegljaj prispevkov ni dovoljen (§ 35. t. 9. ZOR).

Tablice prispevkov in odtegljajev za vse delovne dni bo urad mogel dostaviti delodajalcem okrog 1. decembra 1940.

Ker iz dosedanjih članskih prijavnic niso povsod razvidne plače, ki jih delojemalci prejema, bo urad prihodnje dni poslal vsem delodajalcem, ki prijavljajo delavce s članskimi prijavnicami, tiskovine »Ponovna prijava zaslužka«. Delodajalce prosimo, da zelo točno izpolnijo vse stolpce tiskovine za vse delavce, ki so bili v novembru 1940 še v službi do dneva izstavitve tiskovine in jih pošljejo uradu najkasneje v 8 dneh. Delodajalce prosimo, da vpišejo v »Ponovno prijavo zaslužka« imena delavcev po abecednem redu. Delavce, ki jih bodo delodajalci sprejeli v delo po odpravi tiskovine »Ponovna prijava zaslužka«, naj delodajalci pa na dosedanjih članskih prijavnicah, ki ostanejo še nadalje v veljavi, navedejo višino zaslužka v denarju in naravi.

Razglas o zavarovanju gozdnega delavstva

Opazamo, da niso vsi gozdni delavci na področju dravske banovine zavarovani pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. To ni v skladu z določili zakona o zavarovanju delavcev. S tem se povzroča velika škoda nezavarovanemu gozdnemu delavstvu in vsemu našemu gospodarstvu.

Po določilih zakona o zavarovanju delavcev morajo biti zavarovani vsi gozdni delavci, pa naj opravljajo kakršnokoli delo (žaganje, sekanje, tesanje, spravljanje lesa itd.), ki dajejo svojo delovno moč v najem na podlagi delovnega razmerja, to je, da so zaposleni zaradi zaslužka.

Iz obveznosti zavarovanja so izzeti samo poljedelski delavci (dninarji, hlapci), ki opravijo samo tu in tam kako delo v gozdu in je ves les, ki so ga pripravili, namenjen izključno le za porabo v kmečkem gospodarstvu in ne za prodajo. Čim pa je les namenjen prodaji, nastopi zavarovalna obveznost. Zavarovanju so torej zavezani tudi poljedelski delavci (dninarji in hlapci), ki so v službi pri kmetih, ki sekajo les tudi za prodajo in zlasti še, ako sekajo les za lesnega trgovca.

Pozivamo vse delodajalce, predvsem lesne trgovce in gozdne posestnike, da takoj prijavijo Okrožnemu uradu vse svoje de-

lavce, ki so zaposleni v gozdovih in sploh v lesni produkciji. Delodajalec je osebno odgovoren za vso škodo, ki nastane nezavarovanemu delavcu ob obolenju, ob obratni nesreči ter v primeru delavčeve onemoglosti in starosti. Pri zavarovanih delavcih prevzame vso to odgovornost Okrožni urad za zavarovanje delavcev in je torej delodajalec rešen vseh skrbi in oproščen težkih bremen, ki ga utegnejo zadeti.

Vse gozdne delavce opozarjamo na velik pomen zavarovanja. Pravočasno naj poskrbe in se pobrigajo, da bodo prijavljeni Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev. V letih starosti in onemoglosti bodo ostali nezavarovani delavci brez podpor in rent, v primeru njihove smrti pa bodo tudi družine ostale brez podpor in rent, ker se podpore za onemoglost, starost in smrt dajejo samo zavarovanemu članstvu.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev bo uporabil vsa zakonita sredstva, da se pravilno izvede zavarovanje gozdnega delavstva. Okrožni urad pa je prepričan, da bo našel razumevanje pri delodajalcih ter da mu ne bo potrebno seči po strogih sankcijah zakona o zavarovanju delavcev.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev.

Delavska socialna vzgoja ZFO

Izšel je tretji zvezek predavanj Zveze fantovskih odsekov za sestanke v mesecu novembru. Zanimiva je ta knjižica po vsebini. Na 53 straneh obsega pestro tvarino za 4 fantovske sestanke. Vrstijo se članki, vprašanja in pesmi: vzgojne, narodne, verske in stanovske smeri. Samo bežen pogled v knjižico izpričuje ves realizem vodstva te naše mladinske organizacije. Odseki, ki poslano tvarino dobro predelajo in jo napravijo za svojo duhovno rast, ne morejo iztiriti iz pravilne smeri, seveda, če računamo, da se ponavlja zvezek za zvezkom z enako bogato vsebino.

Nas kot delavce zlasti zanima, kar prinaša knjižica važnega za delavski stan. Za vsak sestanek vsebuje tudi za delavstvo po en primeren sestavek, kakor ga zahteva čas. Knjižica razpravlja tako na kratko o nas delavcih v sledečih sestavkih: Slovenski delavski stan, naše delavske organizacije, Delavstvo in narod, nekaj opozori delavca ob sprejemu na delo. Knjižica vsebuje tudi par delavskih pesmic, ki bi jih naša organizacija lahko uporabila za razne akademije. Tudi članki sami so dokaj primerni, da bi jih naši organizatorji zunaj mogli uporabljati za sestanke naših organizacij, kadar morda ni zastopnika centrale.

Navedeni članki poljudno kažejo razvoj in organiziranje slovenskega delavskega stanu, našo povezanost z narodom in našo usodno razcepljenost na

tako različne strokovne pokrete. Živo prikazujejo, kako sta delavski stan in narod tesno med seboj povezana in kako je zato važno, da ob različnih prilikah za interese stanu in celega naroda v medsebojni povezanosti delujeta, stan in narod za skupne cilje in skupno zmago. Jasno in kratko prikazuje naše strokovne pokrete in njihovo usmeritev. Ta je na žalost po večini šla čisto, svoja pota mimo ali pa celo proti narodu. O ZFD pa pravi takole: »Zveza združenih delavcev je mlada. Obstoja 5 let. Nadaljuje delo v smeri pokojnega dr. J. Ev. Kreka. Zavrača razredni boj in propagira stanovsko razdelitev družbe. Gradi na temelju narodnih tradicij in je zato duhovno najtesneje povezana z njegovo miselnostjo. Socialno je usmerjena radikalno in brezkompromisno. Pri njenih ciljih je ne moti, če v vrstah ljudi z enakim kulturnim gledanjem naletijo na zastarelo liberalno-kapitalistično miselnostjo. Zveza sorazmerno hitro raste, tako številčno kakor tudi po svojem moralnem vplivu. Njeni uspehi pri obrambi delavskih koristi so dokaj vidni. Upati je, da bo v doglednem času združila večino slovenskega delavstva v svojih vrstah.«

Priporočamo svojim članom, da se za socialna predavanja na sestanku Fantovske zveze zanimajo in še z lastnimi izkuštvami izpopolnijo obdelovano tvarino. Ne bo v škodo delavski stvar, če to storijo.

Sodelovanje

Dejstvo je: ZFD je tako močna, da ji drugi ponujajo sodelovanje. Iz terena dobivamo iz revirjev težjih industrijskih krajev taka poročila. Gotovo smo jih veseli. Veseli so jih tudi naši organizatorji dotičnih krajev. Vprašanje je, koliko daleč more naše sodelovanje. Nato je treba odgovoriti.

Kjerkoli koristi delavstva zahtevajo skupen nastop različnih pokretov, je skupen nastop treba podpreti. Paziti pa je treba, da našega sodelovanja pokreti z razkrajalno miselnostjo ne bi zlorabljali za svoje posebne namene. Kadarkoli to ugotovite, moško povejte jasno besedo in če nič ne pomaga, sodelovanje odpovejte. Več boste v takem slučaju za delavce same koristnega napravili, kakor pa bi napravili skupaj, če nasprotni pokreti v skupnosti vaše delo samo otežkočajo.

Zadnje čase opazujemo, kako tudi kapital po svoje skuša združiti na različnih nestrokovnih prireditvah delavske organizacije. Vršijo se to običajno pod plaščem nekake vzajemnosti med delom in kapitalom. — Kolikor smo doslej mogli take prireditve opazovati, ti, bi si upali trditi, da nosijo protidelavski značaj. Kapital je pojem sodelovanja zmaličil. — Treba bi bilo resničnega sodelovanja pri gospodarstvu in pri delitvi dohodkov, a tam o kakšni skupnosti kapital nič slišati neče. Tako skuša samostojne pokrete »v sodelovanju« s podjetjem le ohromiti,

jih onesposobiti. Tudi pritisk izvršuje in zato zlorablja svojo gospodarsko moč. Dokler so razmere in pojmovanje v posedujočih krogih take, kakoršne so, ni mogoče verjeti v resnost in skupnost takih skupnih nastopov. Delavstvo pred njimi resno svarimo.

Kjer merijo pokreti le med seboj svoje moči, je treba, da smo sicer vljudni, toda brezkompromisni. Le posebne izjeme smejo od časa do časa radi interesov delavstva utrpjeti kakšno drugačno taktiko. Na splošno velja pravilo, da naj pokretaš naredi, kar more za pokret, delo pa bo odločevalo, komu bo dodeljena večja moč.

Na splošno pa se moramo zavedati, da smo mi prelomili s staro miselnostjo, pa tudi s starimi pokreti. Mi se ne oziramo nazaj in ne gledamo, če hoče kdo z nami ali ne. Gremo za svojim ciljem, delamo brez prenehanja za svojo zmago, ustvarjamo postopoma novo dobo, ki zahteva tudi novih ljudi in nam drugi tu dosti koristiti ne morejo. Tako je vsako preveliko mešetarenje z nasprotniki nepotrebno in brez koristi. Priti morajo k nam sami, sicer jih bo čas prisilil, da bodo prišli.

Takrat bo delavski stan združen. V njem bo ustvarjeno pravo sodelovanje vseh delavoljnih, takrat bo tudi stan mogel resno besedo spregovoriti z delodajalci o delovni skupnosti in o sodelovanju.

Dokazov je zmanjkalo ...

»Delavski pravici« smo odgovorili na njene zaporedne napade na sedanjo upravo Delavske zbornice. Pošteno smo jo zabili. Drugi njeni partnerji, ki sodelujejo v nergaštvu iz JSZ proti sedanji upravi, so bili bolj pametni, pa so lepo molčali. Sedaj se smejejo poraženi »Del. pravici«.

Pisala je: sedanja uprava je nezakonita. Ne bi smeli biti v njej pokretaži ZFD, če so uslužbenci Okrožnega urada. Ne bi smel v upravi sodelovati naš urednik zato, ker je duhovnik, bivši župnik v Tunjicah in imenovani kaplan v Ljubnem na Gorenjskem. Ne bi smeli biti v upravi delavci iz industrije izven Ljubljane. Ni prav, da je v upravi nameščenec, ki je prokurist trgovskega podjetja.

Dokazali smo na te votle, prazne očitke, da so v prejšnjih upravah, v katerih je sedela JSZ, sodelovali ravnatelji, direktorji, člani Okrožnega urada, prokuristi, delavci in nameščenci iz vseh delov Slovenije. Takrat je »Delavska pravica« molčala, kar je dokaz, da ji ni za pravico in resnico, marveč le za interese nekaterih članov iz pokreta JSZ.

»Delavska pravica« je sedaj ob vse težke in važne dokaze zoper DZ in seveda tudi zoper ZFD. Zoper ZFD se namreč v prvi vrsti bojujejo. To bi rada izpodrezala, ker ne more in ne mara gledati kako prav po naši zaslugi zbornica

postaja za slovensko delavstvo vsak dan bolj važna in bolj koristna ustanova.

Sedaj je JSZarjem zmanjkalo nabojev za streljanje na upravo Delavske zbornice in na njene posamezne člane. Porazena po protidokazih in pobita v svojih trditvah se zviža »Delavska pravica« v krčih, milo jadicuje in tarna in je naenkrat iz vsega skupaj napravila »veliko moralno vprašanje«. Fantazija o nekih pridobljenih pravicah in misli nase, o kršenju obstoječe zakonodaje, o vrednosti zakonov, o pooblastilih ZFD in o priznanju teh pooblastil s strani JSZ. Končno apelira na naše katoliško stališče in misli, da bi morali zaradi njega na ljubo JSZ položiti vse svoje akcije. JSZ spada vsekakor med tiste, ki od nas pričakujejo »nekaj lepega, poštenega, odrešilnega«. Vsekakor naj bi bilo to lepo, pošteno in odrešilno v tem, da se iz zbornice umaknejo naši ljudje na ljubo marksistom in njihovim JSZarskim pomagačem.

Tako pa mi katolicizma ne razumemo. Če so ga pri »Delavski pravici«, potem je pač razumljivo, da glasilo krščanskega delovnega ljudstva« piše včasih tako malo katoliško in krščansko, pa tako zelo marksistično. Naj zato raje o katolicizmu ne razpravljajo, ko jim manjka o njem jasnih pojmov in če jim dokazov zmanjka, naj namesto moraliziranja, kar lepo molče.

Dve novi postojanki ZFD

Primskovo

Stanovska miselnost, ki bi morala biti podlaga našega društvenega in narodnega življenja vedno bolj pridobiva na svoji veljavi, prav po zaslugi stanovskih predstavnic našega naroda Zveza združenih delavcev in Kmečke zveze. Naša prosvetna, mladinska društva v delavskih okrajih vzgajajo svoje članstvo v smislu delavske stanovske kulture, v kmečkih, v smislu kmečke stanovske kulture. Nov tak dokaz je dalo Prosvetno društvo na Primskem pri Kranju, ki je v nedeljo 17. t. m. priredilo svoje prosvetno predavanje »O našem delavskem gibanju«, ki ga je imel zastopnik centrale ZFD. V svojem predavanju je orisal delo posameznih strokovnih organizacij. Spoznali smo jih, do dna so bile razgaljene posebno še rdeča organizacija strokovna komisija, iz katere dela odseva čista marksistična miselnost, delavstvo držati v nezadovoljstvu, da bo pristopno revolucionarnim geslom, njenih političnih vodij, katerim je le za komisar-ske stolčke, kakor pa odkrita borba za kruh. Dotaknil se je predavatelj tudi ostalih dveh strokovnih organizacij in posebno nakazal razvoj Jugoslovanske strokovne zveze, ki je vsled koketiranja z marksizmom zrahljala naše slovensko katoliško občestvo in se od njega oddaljila, da je morala kot neizprosna nujnost zrasti nova delavska organizacija v Zvezo združenih delavcev, ki je iz muhe enodnevne zrastle v vodilno delavsko organizacijo, v kateri se iz dneva v dan zgrinjajo

večje množice delavstva za zmago katoliškega socialnega programa. Odločili smo se, da bomo s takimi delavskimi predavanji v okviru Prosvetnega društva nadaljevali, da bo naše delavstvo jasno spoznalo program novega socialnega dela in pri tem delu tudi odločilno sodelovalo. Ustanovili smo pripravljalni odbor, ki bo imel namen zbirati primskovsko delavstvo in ga v okviru društva izobraževati, dokler ne bodo nastopile razmere, da bo v našem okraju začela živeti močna delavska skupina v okviru ZFD.

Stražišče

V nedeljo dne 17. t. m. se je vršil v stražiškem Prosvetnem domu ustanovni sestanek nove skupine Zveze združenih delavcev, ki se bo vključila v okrožje ZFD Kranj. Sestanek je vodil predsednik kranjske podružnice tov. Berčič, ki je utemeljil potrebo sklicanja sestanka. Delavstvo vedno bolj prihaja do prepričanja, da je le v slovenski katoliški delavski organizaciji ZFD njegovo mesto in da se bo le v tej organizaciji uveljavila v vsej polnosti borba za kruh in delavčovo dostojanstvo. Zastopnik centrale je orisal delo centrale ZFD za delavstvo in nakazal ogromno delo, ki ga je v tem kratkem času ta mlada organizacija izvršila. Tako bo kmalu ves kranjski okraj posejan s skupinami ZFD, ki bodo znale dati temu izrazu delavskemu okraju pečat pravega delavskega gibanja, ki raste iz duha naše zemlje in socialnih načel Cerkve.

Naša borba - naša rast

Iz centrale

POZOR, BLAGAJNIKI!

Blagajnike podružnic prosimo, da točno v določenem roku pošiljajo centrali mesečne obračune in istočasno nakazujejo obračunske zneske. Po obračunih bomo namreč poslej sestavljali imenik prejemnikov »Slovenskega delavca«. Če torej obračuna nimamo, morajo nujno odpasti kot prejemniki »Slovenskega delavca« tisti člani ZZZD, za katere obračunov nismo prejeli.

POZOR, ČLANI!

Člani ZZZD prejemajo »Slovenskega delavca« brezplačno, če so poravnali članarino. Skrbite zato, da bodo blagajniki podružnic mogli prvočasno poslati na centralo podružnične obračune! Plačajte pravočasno svojo članarino! Članom, ki so v zaostanku s članarino in je tudi na opomin ne plačajo, bomo nadaljnje pošiljanje našega glasila ustavili, dokler članarine zopet ne spravijo v red.

ZAHTEVAJTE MARKICE!

Centrala je zaradi lažjega obračunavanja in iztirjavanja članarine uvedla članarinske markice. Te markice so za vse podružnice obvezne. Člani naj zato zahtevajo pri vsakem vplačilu članarine toliko markic, za kolikor mesecev članarino plačajo. Markice za zaposleno delavstvo so bele barve, markice za brezposelne pa roza barve. Vsako drugačno pobiranje članarine je izbegavanje reda in discipline v organizaciji in je nepravilno.

Duplica

Naša mezdna akcija v tovarni Remec & Co. kar noče priti do uspešnega konca. Svoj razlog ima to v zavlačevalni taktiki podjetja, ki spričo naraščajoče draginje noče uvideti, da mora priti čas, ko se bo moral lačni in raztrgani delavec za zaposlitev v podjetju zahvaliti, ker s 700.— do 900 din mesečnega zaslužka itak ne more živeti, kaj šele preživljati veččlansko družino.

Prva poravnalna razprava ni privedla do zaželenega uspeha in se je dne 15. t. m. vršila druga. Tudi na tej ni bilo niti uspeha niti konca in je bila zato prekinjena ter se bo nadaljevala dne 21. t. m. Zlasti se je opazilo, da k poostitvi razmer v podjetju precej doprinaša mladi inženjer — obratovodja, ki bi rad bil nova metla, kar mu je povedal na sami razpravi zastopnik Delavske zbornice. Pozablja pa, da iz praznih žalodcev delavcev in delavk itak ničesar ni več za pomesti. Posebno nazorno se je to še pokazalo na obratnem sestanku delavstva dne 18. t. m.

Na tem sestanku je podal predsednik obratnih zaupnikov poročilo o poteku druge razprave, na kar sta poročala še strokovna tajnika Rozman in Breznik. Sledila je zelo živahna debata, ki je pokazala vse nedostojnosti v podjetju v jako drastični luči in to ne samo v socialnem, moralnem, temveč tudi v gospodarskem oziru. Delavstvo je odločno vztrajalo pri svojih zahtevah.

Sestanka se je udeležil tudi mladi obratovodja, ki se je vedel zelo cinično. Spričo vsega delavstva je pokazal svojo miselnost, po kateri je delavec samo stroj in so vsi ugovori za njega neumestni ter zveni iz vseh njegovih izjavanj brezdušno le ena misel: »Ti delavec garaj, plačali te bomo po mili volji, če ti pa ni všeč, pojdi — ali v stavko — ali s trebuhom za kruhom!« Delavstvo po njegovem itak nima zahtev in je le organizacija tisti hujskač, ki vedno razburja delavstvo. S tem svojim ravnanjem onemogoča sodelovanje z organizacijami, ki svojo voljo do tega ob vsaki priliki poudarjajo in dokažejo. Vse ugovore skuša s premetenim izvijanjem spraviti na slepi tir. Njegove izjave so izraz tiste razredne oholosti, ki rodi razredno sovraštvo, proti katerim izrastkom kapitalistično-liberalistične miselnosti se bori naša organizacija, kar je g. inženjerju v svojem govoru na sestanku nazorno obrazil zastopnik centrale tov. Breznik.

Kakšen bo uspeh nadaljevanja poravnalne razprave, nam ob zaključku lista še ni znano in bomo zato o tem obvestili našo članstvo v prihodnji številki »Slovenskega delavca«. Le eno za bodočnost povemo že danes: »Če se smatra podjetje Remec & Co. za katoliško, bo moralo tako v obratu samem, kakor tudi pri pogajanjih z organizacijami, med katerimi je tudi katoliška strokovna organizacija, po svojem zastopniku in svojih za produkcijo mero-dajnih osebah pokazati malo več katolištva.

Preska

Zveza združenih delavcev se zahvaljuje Prosvetnemu društvu v Preski, ki je uprizorilo za naše brezposelne člane igro. Posebno pa se zahvalimo tako številnemu občinstvu, ki je razumelo klic bednih, saj

se nam bliža trda zima. Zelo prijetno smo bili presenečeni, ko smo videli tako strnjeno družino vseh stanov, ki so prihiteli nas podpret iz pet fara.

Kljub vsem nakanam naših nasprotnih vitezov, so z veliko težavo reditelji spravili naše dobrotnike v Dom. Vsem neso-mišljenikom, ki so se tako dobro odrezali s prvimi sedeži, iskrena hvala! Drugič Vas bomo še bolj s korajžjo povabili.

*

Podpisani Snužnik Franc, bolan stavbinski delavec, se centrali prav prisrčno zahvaljujem, ker mi je dosegla onemoglostno rento.

Obljubim Vam, da bom, ko mi bo bolezen dopuščala, še bolj z veseljem delal za naš narodni pokret.

Jesenice

Po daljšem presledku je naša podružnica sklicala za nedeljo, dne 17. novembra članski sestanek. Za sestanek smo se odločili kljub temu, da so razmere za strokovno gibanje delavstva v območju Jesenic nenavadno slabe. Ker je pa bil kljub temu obisk jako lep, po pravici sklepamo, da je naše članstvo disciplinirano in strokovno zavedno. Sestanek je otvoril tov. predsednik Rajner. Podal je daljše in zelo pregledno pojasnilo o neumornem prizadevanju delavstva za povišanje draginjskih doklad pri KID. Na splošno začudenje članstva je poročal, da je pri zadnjih razgovorih z zastopniki podjetja g. ing. Petrovič kratko navedel odklonilno izjavo KID ter se vobče ni hotel več razgovarjati z zastopniki delavstva. Organizacije zaradi odklonilne izjave KID nikakor ne nameravajo opustiti borbe za povišanje draginjskih doklad, dokler jih v smislu svojih utemeljenih zahtev ne dosežejo.

Tovariš Smolej Albin je kot član upravnega odbora kraj. bratovske skladnice poročal o akcijah bratovske skladnice tako o bolniškem zvarovanju upokoencev, o drag. dokladah upokoencev in o gradnji nove bolnice. Zidanje bolnice je že toliko napredovalo, da je stavba danes že pod streho. Zanimivo je bilo poročilo, da se bo iz lokalnega pokojninskega fonda zidalo hiše za delavska in nameščenska stanovanja.

Kot zastopnik centrale je poročal tovariš Breznik. Orisal je današnje svetovno družabno stanje in zlasti pojasnil, odkod porast draginje. Za zboljšanje družabnih razmer se borijo različni pokreti. ZZZD hoče doseči ureditev družabnih razmer na podlagi načel ki so jih podale okrožnice velikih papežev Leona XIII. in Pija XI. Dobro vemo, da bo le stanovska ureditev prinesla svetu zboljšanje razmer.

Od članstva je padel predlog, naj bi organizacija priredila strokovne tečaje za članstvo. Tov. predsednik je tudi opozoril članstvo, da se bodo v bodoče vršili članski sestanki vsakih 14 dni. Naša podružnica je po dogovoru z glavnim odborom KPD prevzela društveno čitalnico, da jo preuredi in oskrbi primerne časopise in knjige. Članstvo je vabljeno, da se bo ob večerih posluževalo tega lokala ter se z branjem izobraževalo.

Dobili smo koledarčke in pozivamo člane, da jih pridejo iskat. So po 10.— din.

Trbovlje

Širšo sejo smo imeli v nedeljo popoldne. Navzočih je bilo lepo število naših rudarjev, centralo pa je zastopal tov. Golob Stane.

Razmotrivali smo o ustanovitvi naše centralne strokovne rudarske organizacije pod okriljem ZZZD, ki bi se naj imenovala: »Strokovna zveza rudarjev ZZZD«.

Predelali smo zadevni Pravilnik in določili pripravljalni odbor, ki naj pripravi vse potrebno za ustanovitev Zveze.

V pripravljalnem odboru so za sedaj le zastopniki trboveljskih rudarjev, in sicer: tov. Pevc Jože, Dolar Jože, Holešek Alojz in Šoba Ivan, vse ostale krajevne skupine ZZZD, ki imajo med svojim članstvom rudarsko delavstvo, naj v pripravljalni odbor delegirajo po enega ali dva svoja zastopnika.

Prepričani smo, da bo nameravana ustanovitev Zveze za rudarje izredne važnosti; saj imamo še nebroj nerešenih vprašanj, katere bo prožna Strokovna zveza rudarjev ZZZD sama temeljiteje in hitreje reševala. O nadaljnjih pripravah bomo še poročali.

Koledarček ZZZD za leto 1941, katerega mora imeti vsak član, se dobi pri blagajniku. V soboto, dne 23. t. m. ob 5. uri popoldne se bo vršil članski sestanek ZZZD v Društvenem domu. Posebnega obvestila ne bo. Pridite točno!

Zg. Šiška

V ponedeljek zvečer je za vedno zatisnila svoje ljubezne oči gospa Frančiška

Zajec. Našim članom je bila znana kot zelo dobra gospa, saj je vedno rada pomagala kjerkoli je mogla. Zlasti je bila naša podružnici velika prijateljica. V najtežjih trenutkih, ko smo bili brez svojega prostora, smo se zatekli k njej in g. Zajcu, pa nam je bil prostor brezplačno zasi-guran.

Pogreb pokojne gospe Zajec se je vršil v sredo. Na pogrebu je bila zastopana tudi naša organizacija po svojih zastopnikih in je položila venec.

Blagi gospe bomo ohranili v naših srcih trajen spomin, njene domače pa zagotavljam o našem iskrenem sočutju.

Litija

Kakor vse ostalo tekstilno delavstvo tako tudi litijsko je zelo udarjeno radi pomanjkanja bombaža. Po časopisnih vesteh dobi delavstvo vtis, da je bombaža več kot dovolj. Vsakovrstni dnevniki prinašajo poročila o sklenjenih trgovinskih pogodbah, ki gredo na tisoče ton. Kako pa je z bombažem v resnici, vemo pa mi, celo manj siromašni tekstilci, ki dolge mesece zaman pričakujemo obljubljeni bombaž. Vsak dan bolj zremo s skrbjo v bodočnost, brez upanja na čim prejšnjo rešitev. Dolžnost odgovornih je, da povejo delavstvu resnico, obenem pa s sredstvi, ki so na razpolago, pomagajo tekstilnemu delavstvu. Mnogo se je govorilo tudi o fondu za pomoč industrijskega delavstva, toda tudi ta fond je še danes, na žalost, le na papirju. V soboto smo imeli dobro obiskan sestanek, na katerem se je razpravljalo o celotnem položaju tekstilnega delavstva. Bil je nvzoč tudi zastopnik centrale tovariš Kralj, ki je s svojim stvarnim poročanjem obudil pri pričujočih upanje na boljše dni in veselje do čim večjega uspešnejšega delovanja v sklopu strokovne organizacije ZZZD. Dne 15. dec. bo redni občni zbor podružnice, na katerega vabimo vse tekstilno delavstvo brez razlike. S svojo prisotnostjo naj delavstvo podpre sklepe in resolucije ki bodo odposlane s tega zbora.

Jarše

Po zaenkrat zaključenih akcijah, kjer je delavstvo v skupnem nastopu pokazalo svojo zrelost, spoznalo našo organizacijo in zdravo miselnost, ki je v nji, tako resnični interes predvsem pomagati delavstvu, kakor tudi zrelo sposobnost v sličnih akcijah, prireja naša skupina ZZZD članski sestanek dne 25. novembra ob 9. uri popoldne v Društvenem domu v Grobljah, kjer se bomo pomenili o naši nadaljnji borbi, saj vemo vsi, da bo ista še potrebna. Vsak, ki je tem vprašanjem dozorel in se zaveda resnosti položaja v tem času, bo kot član organizacije smatral svojo dolžnost in to ne samo za sebe, pač pa bo skušal pripeljati na sestanek še svojega tovariša, ki ni organiziran. Vse, ki se za organizacijo zanimajo, pa še niso organizirani, vabimo, da pridejo na sestanek in se organizirajo.

Celje

Širša seja oziroma sestanek splošne skupine se vrši v nedeljo, dne 24. novembra 1940 ob 8. uri zjutraj v Delavski zbornici v Celju. Posebnih vabil se ne bo pošiljalo. Pridite točno!

*

Ker mnogo delodajalcev ne plačuje niti minimalne mezde, opozarjamo vse delavstvo, posebno pa člane ZZZD, da si beležijo vse storjene ure dela pri svojih delodajalcih, nadure pa posebej, da bodo imeli točen dokaz, koliko ur in nadur imajo storjenih. Obenem naj si vsak spravlja vse plačilne liste od plače, ki jo dobi. Ker pa mnogo delodajalcev ne izdaja plačilnih listkov, naj si v tem slučaju delavec za-beleži vsako plačo, dan izplačila in vsoto, katero je prejel.

Gornje opozorilo velja za vse, posebno pa za stavbince, katerih sezona je sicer pri kraju.

*

Vse tovariše čevljarske pomočnike v Celju in celjskem okraju obveščamo, da bo ta teden začela poslovati »Tarifna komisija«, ki je sestavljena iz čevljarskih mojstrov in pomočnikov glasom kolektivne pogodbe, katero je sklenila za čevljarske pomočnike ZZZD s čevljarskim odsekom Skupnega združenja obrtnikov v Celju dne 21. oktobra 1940.

Važno bo, da vsi pomočniki, posebno oni, ki bi bili na svojem zaslužku prikrajšani, prinesejo podatke o zaslužku odbor-nikom čevljarskega odseka ZZZD in članom tarifne komisije. Podatki morajo biti točni glede izvršenega dela, glede delovnega časa v obratu, kje je pomočnik zaposlen, kakor tudi glede izvajanja kolektivne pogodbe.

*

Koledarček ZZZD je dospel. Naba-vite si ga po možnosti vsi člani, ker je le-po urejen in so v njem na poljuden način opisane pravice delavca, katere so največkrat poteptane zaradi tega, ker se je podjetnik zavedal, da njegov delavec ne ve za nje.

*

Podjetniki se v mnogih slučajih branijo izplačila bolniškega tedna in dajatev za orožne vaje. Preskrbite si potrdilo zdrav-nika OUZD, kateri vas zdravi. Če ta potrdila ne izda ga zahtevajte od OUZD in ga ne dajte iz rok, dokler ne prejmete pla-čilo. Enako si poskrbite potrdilo občine, da ste služili ta in ta čas orožne vaje, ker se podjetniki po največ sklicujejo na ta potrdila in se ne zadovoljijo z vpogledom v vojaško knjižico.

*

V Vojniku pri Celju se ustanavlja krajevna skupina ZZZD. Ker je precejšnje šte-vilo delavcev, posebno stavbincev iz Voj-nika in okolice, ki so do sedaj včlanjeni v celjski skupini ZZZD, bo s tem ustrezno želji, da se osnuje samostojna skupina. V ta namen se bo vršil sestanek ZZZD v Voj-niku v nedeljo, dne 8. decembra 1940. Uro in prostor bomo še objavili. Delavci in de-lavke, korajža velja! ZZZD ni samo zato tukaj, da prevzema članstvo od drugih organizacij, ki spijo spanje pravičnega, ampak hoče slediti vsem pojavom, ki v teh težkih časih zadevajo delavski stan in popravljati krivice, ki se godijo delavstvu, obenem pa združiti slovenski delavski stan v enotno organizacijo, katere naj povede slovenske delavce v stanovsko urejeno družbo, katere je naš program.

Tobačni delavci

Sporočamo Vam, da smo pričeli akcijo za zboljšanje položaja delavstva v obč. Pri tej akciji zahtevamo tudi povišanje plač oziroma trinajsto plačo za vse delav-stvo, stalno kot sezonsko. O akciji Vas bomo obvestili, kakšen uspeh bo.

To je že tretja akcija v letošnjem letu za povišanje plač. Pričakujemo, če smo pri dveh uspehi, da bomo tudi sedaj. Tako, vidite, kdor se bori in dela, žanje tudi uspehe za naše delavstvo. Zato se bodo vsi zavedni delavci pridružili nam. Čim več nas bo pod okriljem naše organizaci-je, tem več uspehov bomo želi, posebno še, kar se ljubljanske tovarne same tiče.

Vevče

Vnedeljo, dne 24. novembra 1940 se bo vršil ob 9. uri popoldne (po osmi sv. maši) članski sestanek skupine papirničarjev ZZZD v Vevčah — v Prosvetnem domu v Dev. Mar. v Polju. Poroča tudi zastopnik centrale iz Ljubljane. — Vabljeni ste, da se tega sestanka v obilnem številu ude-ležite!

Puconci

Kljub slovesni obljubi podjetnika gospo-da Hartnerja, da se bo držal naredbe o mi-nimalnih mezdah, se nam še do danes ni izplačala razlika od 1. do 15. oktobra 1940. Tudi kurjači so vložili prijavo, ker se njim plačuje za 12 ur akordnega dela komaj 50 dinarjev, kar je veliko pod minimalo. Za-deva je prijavljena sreskemu načelstvu in če podjetnik hitro ne bo ugodil našim zahtevam, bo podružnica prišla še z novimi zahtevami, za izplačilo nadur.

Vsi člani naše organizacije se zavedajo, kakšnega pomena je za nje organizacija in kaj vse jim je organizacija že priborila. Pozivamo še tistih par delavcev, ki še sto-je ob strani, da se priključijo našim vr-stam, ker ZZZD je prava delavska organiza-cija. Vabimo tudi delavce iz opekrne v Nemčavcih, da se priključijo naši organi-zaciji, če pa bi hoteli ustanoviti svojo po-družnico, smo jim pa z vsemi navodili na razpolago.

Murska Sobota

Naša podružnica se razvija v mogočno in popolno organizacijo. Člani in članice komaj čakajo srede, da pridejo na sestan-ke, kateri so vselej polnoštevilno obiskani. Med uradnimi urami je v pisarni podruž-nice tako vrvenje, da se tisti, ki pridejo prvič v našo pisarno, ne znajo orientirati. Tu se snidejo tovariši z raznih podjetij in živahno debatirajo o delovnih razmerah; tam se vprisujejo novi člani; na drugem koncu se poravnava članarina; čitajo se došli dopisi; sprejemajo se pritožbe in ta-ko dalje. Skratka tako izpopolnjenega or-ganizacijskega življenja menda nima noben organizacija v Murski Soboti.

Opazja se tudi, da so podjetniki začeli nekoliko bolj upoštevati obstoječe predpi-se, ker so uvideli, da naša organizacija ne bo pustila oškodovati nobenega delavca ni-ti za 1.— dinar, pa če nastane še tako ve-lika zamera.

Vse tovariše, kateri še nimajo legitima-cij prosimo, da pridejo po svoje legitima-cije v sredo med uradnimi urami. Tova-riše stavbince prosimo, da po zaključku sezone poravnajo vse zaostale obveznosti in pri tej priliki dobijo tudi navodila za zimsko sezono. Koledarčki ZZZD so dospeli in se dobijo pri podružnici med uradnimi urami.

Sv. Križ nad Jes.

Dne 13. novembra t. l. je umrl pri Sv. Križu nad Jesenicami Franc Klinar, posestnik p. d. Grmič, vpokojeni predelavec v tovarnah »Kranjske industrijske družbe« na Savi.

Pokojni je užival v kraju velik ugled. Bil je vse življenje bogaboječ mož in praktičen katoličan, zaveden pristaša katoliške slovenske ljudske stranke, naročnik »Domoljuba« in drugih slov. katoliških listov. Vsi štirje njegovi sinovi: Viktor, Jožef, Albin in France so tudi delavci KID in zavedni člani kat. delavske organizacije ZZD, hči Ivana pa je prednica ženske Marijine družbe pri Sv. Križu.

Pogreba so se udeležili poleg 3 duhovnikov in faranov tudi številni delavci KID z Jesenic, polnoštevilno pa gasilska četa pri Sv. Križu, ker je bil njen ustanovni član.

Naj mu bo ljubi Bog plačnik za vsa njegova dobra dela.

ECŽ — Ljubljana

Dne 19. t. m. sta minila dva meseca, odkar se je izvršil z izrednim občinim zborom članstva Podpornega društva uslužbencev ECŽ žalostni pogreb društva, ki je obstajalo zgolj zato, da preskrbi svojemu članstvu dostojen pogreb. Po 13 letih obstoja tega društva je stvar za razpustitev dozorala edino le po zaslugi gospodov, ki so bili glavni funkcionarji odbora tega podpornega društva in obenem tudi funkcionarji svojega strokovnega društva ECŽ.

Ti gospodje so si pred razpustom podpornega društva omislili v svojem strokovnem društvu svoj lastni posmrtninski-podporni fond, katerega so pa oživitvili izrecno samo za svoje člane strokovnega društva. S tem dejanjem so hoteli napraviti šahovsko potezo, da bi si pridobili za svoje strokovno društvo tudi še ostalo članstvo razpuščenega podpornega društva, kateri do sedaj še niso bili pri njih vključeni. Ker pa človek obrača, gospod Bog pa rad obrne, (kakor tudi mnogi prizadeti člani razpuščenega društva iz gotovih službenih razlogov ne morejo biti vključeni v kakršnem si bodi strokovnem društvu) je prišlo na željo prizadetega članstva in pa po pravični uvidevnosti predstavnikov strokovnega društva ZZD podružnice ECŽ do sporazuma, da se v nadomestilo bivšega podpornega društva uslužbencev ECŽ ustanovi poseben posmrtninsko-podporni fond, v katerega imajo pristop vsi uslužbenci ECŽ brez razlike barve, političnega prepričanja ali pa strokovne opredelitve.

Ta posmrtninsko-podporni fond, kateri nudi svojim članom iste ugodnosti za izvršbo pogrebov, kakor svoječasno Podporno društvo, se je ustanovil dne 23. oktobra 1940 in sprejema tozadevne vse uslužbenstvo ECŽ. Kot humanitarni fond se zave da, da je medsebojna pomoč v smrtnih slučajih vsakemu potrebna. Zato ne gleda, kdo si in kaj si, temveč izvrši napram vsakemu članu svojo obveznost. V poslednjem času imajo gotove poturice nalog zavreti dostop uslužbenstvu ECŽ k našemu posmrtninsko-podpornemu fondu. Zato pozivamo vse one, ki prihajajo tu v poštev, da jim ne nasedajo, osobito pa ne takim suflačim, ki »pomotoma« podpirajo na našo podružnico naslovljena pisma in »nevede« prevzemajo darila v gotovini, naslovljena na naš posmrtninski-podporni fond. Ostalo uslužbenstvo ECŽ, ki še ni prijavljeno, pa prosimo, da ne odlašajo s pristopom, ker smrt ne čaka in ne izbira. Za pojasnilo se je obrniti na odbor fonda.

Maribor

V sredo je umrl zopet velik prijatelj delavcev g. Škerlj Josip, dolgoletni tajnik bivše SLS, ki je mnogo koristil našim revnim delavskim slojem. Pokojni je bil vzgleden katoličan, odločen v svojem nastopu, dosleden in značajan kakor malo kdo. Zadnje čase se je živo zanimal tudi za naš katoliško-delavski pokret ZZD, katerim je zelo simpatiziral in mu proročeval še lepo bodočnost. V petek smo pokopali tega skromnega in tihega delavca, od katerega se je poslovil ob grobu marijorski podžupan. Naj mu bo Bog bogat plačnik za vsa njegova dobra dela v korist revnim in trpečim delavcem.

*

Naš soustanovni član Zveze združenih delavcev, podružnice v Mariboru, tov. Niko Rueh je te dni opravil četrti mojstrski izpit. Naj nam imenovani ne zameri, če se ponajam, da imamo v naših vrstah moža, ki ga druge organizacije nimajo. Tih in skromen je ves vnet za delo v našem delavskem pokretu, pa tudi v svoji stroki pravi talent. Leta 1932 je položil prvi mojstrski izpit iz kleparske obrti, toda še istega leta je opravil že drugi izpit kot vodovodni in kanalizacijski instalater. Da pa bi se v svoji stroki še bolj usposobil, se je kmalu za tem prijavil v tečaj za avtogenično varjenje v tvornici za dušik v Rušah, katerega je tudi z odličnim uspe-

hom dovršil. Strokovnjaki-inženjerji so se zelo laskavo izrazili o njegovi sposobnosti, ko je naslednjega leta zvaril več počenih zvonov raznih cerkev, ki so bili več sto let stari in jim tako rešil zgodovinske umetnine. Omenimo naj samo zvon cerkve v Orešju na Bizeljskem. Zvon, preko 300 let star, je bil okrog in okrog počen. Več strokovnjakov si ga je ogledalo, pa nihče se ga ni upal lotiti. Tov. Rueh pa se ga je podstopil in je svoje delo prav strokovnjsko dovršil. Prejel je za to več pismenih priznanj in pohval. Vodstvo Splošne stavbene družbe na Teznu pri Mariboru, kjer je imenovan že več let zaposlen, je videlo v njem pravi talent in ga je večkrat za daljšo dobo poslalo v inozemstvo, da se strokovno še izpopolni v avtogeničnem, električnem ter arcatom varjenju. Tako je bil v velikih nemških tvornicah Haale a. d. Saale, Komotau, Finsterwalde, kjer se nahajajo lužiški Srbi, v Kladno na Češkem in še drugod. Pripominjamo, da je imenovani tako zaveden naš pokretaš, da ves čas bivanja v Nemčiji in Češki ni odstranil s prsi svojega simbola, znaka v slovenskih barvah, ZZD.

Pred dvema meseci je tov. Rueh položil mojstrski izpit za strojno ključavničarstvo in pred nekoliko dnevi pa, torej že četrti mojstrski izpit, za stavbeno ključavničarstvo. Čeravno je mojster Rueh še mlad, pa si je že priporil 7 diplom od raznih združenj in obrtnih zavodov. Vodstvo Splošne stavbene družbe ga je odlikovalo s tem, da ga je pred kratkim postavilo za prvega mojstra. Tudi mi mu k temu odlikovanju čestitamo, z željo, da deluje v naših delavskih vrstah še znaprej, čeravno je postal štirikratni in prvi mojster. Bog ga živi!

Zvesti sodelavci.

Vuhred

Po naši okolici je nekaj nezadovoljnih, ki nas blatiojo okoli in odvrčajo člane od organizacije ZZD, da ne smejo pristopati v društvo. Dajajo nam razne priimke. Tudi nekateri podjetniki nas imajo za svoje sovražnike. Mi se čudimo temu početju, saj mi od njih ne zahtevamo več, ampak to, kar nam po zakonu pripada. Opozarjamo naše sovražnike, naj nas ne blatijo okoli, sicer bomo poprijeli za zadnje sredstvo proti njim.

V naši okolici so nekatere bajte, ki niso več stanovanju podobne, a vseeno prebivajo v njih družine in čakajo zime, ker njihovi očetje zaslužijo slabo; kako se bodo preživel, ne vemo.

V nedeljo, dne 29. XI. 1940 bo ob 1/2 9. uri sestanek v gostilni Zgerm. Vabijo se vsi člani ZZD. Na sestanku govori tudi zastopnik Delavske zbornice.

Mislinja

Naša podružnica sklicuje za nedeljo, dne 1. decembra po prvi sv. maši članski sestanek. Pridite vsi in točno! Poročal bo zastopnik centrale.

Ljubljana-splošna

V nedeljo 7. t. m. se je zopet vršil sestanek delavstva tovarne »Saturnus«. Imeli smo to pot čast, da so bili na sestanku navzoči nekaj časa tudi 4 delavci, ki se prištevajo k nasprotni organizaciji. Seveda bi bilo kaj čudno, če bi ti gospodje ostali na tem sestanku brez besede. Slišali smo razlage, zakaj da ni potrebna ustanovitev nove organizacije v tovarni. Eden izmed njih se je še celo postavljaj, da je član nekega Prosvetnega društva, da pa vključ temu aktivno sodeluje v marksističnih vrstah.

Po precej ostrem prerakanju, so pa končno demonstrativno zapustili prostore in so seveda na ugotovitve, da vlada v tovarni teror nad delavstvom morali v sru prirediti. Trdili so, da je njihova organizacija »nepolitična«, ter, da se udeležuje samo na strokovnem polju. Mi pa vidimo, da je bil po rezultatu volitev ohratnih zaupnikov v letu 1939 samo 12 izvoljenih zaupnikov, ki so bili označeni kot »neopredeljeni«, vsi ostali pa so pripadali tej ali oni politični miselnosti. Trditve, da bi katero društvo obstajalo, ki ne bi pripadalo gotovi politični skupini, tedaj ne držijo.

Vredno je ugotoviti, da je bil odgovor na naše članke v »nepolitičnem« glasilu »Ljudski glas« kaj klaverno »skomponiran« in da pesmika katero so nam namenili, odgovarja ravno zanje. Mislimo, da ni večjega sračjega gnezda, raznih »fondov«, »podpornih skladov« itd., kakor pri njih. Delavci plačujejo prav vsak po 1 dinar v te fonde, podpornike, ki so bili dosedaj deležni teh blagodatov, pa lahko preštejemo na prste.

Povedali so, da rušimo enotnost delavstva v tovarni, pozabili pa so povedati, da se tudi med seboj dobro rušijo za razne »stolčke« v organizaciji, ker je praksa pokazala, da takšen stolček prinesečasoma tudi boljše urne mezde.

Čeprav nas je bilo na tem sestanku malo, vendar naj si gospodje ne delajo skrbi radi našega obstoja, ker čas dela za nas, pa če se mu še tako protivijo. Bodočnost bo pokazala pravilnost tega stališča.

Socialni tečaj v Laškem

Zopet smo se izkazali prošlo nedeljo! Dokazali smo, da pravilno razumemo čas in naloge, katere nam je določil sodobni, moderni razvoj. — Imamo vtis, da je naš delavec hrabro odvrnil okove starokopitne tkzv. »demokracije«, da z vedrim čelom in bistrimi očmi gleda v bodočnost, v katero si utira pot sam, brez lepo donečih fraz marksističnih agitatorjev in tujih plačancev.

Ugotovitev je to, ki je realna. Nad vse pričakovanje številna udeležba na socialnem tečaju to potrjuje. Saj smo napolnili prostorno dvorano v župnišću! — V naši sredi smo imeli priliko videti tudi nekaj naših vidnejših osebnosti, predvsem g. dekana, g. župana Deželak-a, g. Pavliniča, predsednika fantovskega odseka itd.

Tečaj je otvoril predsednik naše krajevne skupine tov. Plahuta s primernim pozdravom na imenovane goste. Sledili so pozdravi zastopniku centrale ZZD tov. Golobu in zastopniku ekspoziture Delavske zbornice v Celju tov. Arnsku.

Po uvodnih formalnostih je dobil besedo zastopnik naše centrale tov. Golob Stane.

V nad uro trajajočem govoru je orisal delavsko življenje drugod v svetu, prešel na začetke socialnega gibanja pri nas. V klenih besedah je orisal razvoj naših strokovnih organizacij po prevratu. Utemeljil je motive, ki so organizacije vodili, da bi čim več poštenega slovenskega delavstva zajele v svoje mreže, ne za njegov trajni dobrobit in njegovo zmago, pač pa v namene, ki so se premnogokrat izkazali kot zelo dvomljivi.

Dalje časa se je zamudil pri nekdanji naši JSZ. Sam naš veliki dr. Janez Ev. Krek ji je začrtal pot in določil smer, po kateri naj vodi borbo, da bo dolžnosti napram krščanskemu slovenskemu narodnemu delavstvu v celoti izpolnila. Na žalost je pa brod zgubil določeno in začrtano smer, začel v nepravne vode, doživel napad gusarjev, ki so pogladi ladjico med nevarne čeri, kjer se je končno razbila. Danes plovejo po vodi le še ostanki, razbitine ladje, toda tudi teh bo kmalu zmanjkalo; tedaj bomo dejali: ladja se je potopila, ideja našega velikega Kreka pa živi dalje in se razvija v močeno drevo v naši ZZD.

Prešel je na borbe, uspehe in zmage predstavnice večine slovenskega delavstva. Poudarjal je njen program, katerega ne tvorijo dolgovazne fraze; saj se ves zrcali v skromnih treh besedah: »Bog, stan, narod.« Besede so skromne, toda vsaka zase predstavlja popolno epoho v življenju množic.

Dotaknil se je tudi izgledov v bodočnosti. To, kar smo slišali iz njegovih ust, nas navdaja z močeno in živo vero v končno zmago slovenskega delavca pod okriljem in vodstvom ZZD.

Iz pokreta gradbenega delavstva

Po pooblastilu občnega zbora podružnice Ljubljana je bil na prvi redni odborov seji izključen iz vrst organizacije g. Hočevvar Alojz, predelavec in zaupnik progovnega delavstva ECŽ. Imenovani gospod je izključen na podlagi § 7 točka 2, Pravilnik ZZD. Proti temu odloku ni pritožbe. Hočevvar Alojz se poziva, da vrne v najkrajšem času legitimacijo, obenem pa poravnava vse obveznosti napram organizaciji do dneva izključitve. Sklep ljubljanske podružnice dostavlja Zveza vsem organizacijam, odsekom in članom zaradi vednosti in ravnanja.

STROKOVNA ŠOLA GRADBENEGA DELAVSTVA ZZD

Zvedajoč se važnosti strokovnega znanja zaupnikov in odbornikov o borbi za pravice delavstva, je Strojovna zveza kot vodilna organizacija gradbenega stroke sklenila, da se 19. nov. 1940 otvori strokovni tečaj za potrebno izobrazbo zaupnikov in odbornikov. Delavstvo vabimo, da se teh tečajev v čim večjem številu udeleži. Tečaj se vrši vsak torek od 5. do 6. ure zvečer v prostorih Zveze.

KOLENDARČEK ZZD

Vse one tovariše, kateri so že plačali kalendarček, pozivamo, da iste dvignejo pri tov. tajniku Bitežniku. Ostale tovariše, ki kalendarčka še niso naročili, pa vabimo, da po tovariših odbornikih in zaupnikih čim prej naročijo.

Z OBČNEGA ZBORA LJUBLJANSKIH STAVBINCEV

Kot smo že v zadnji številki omenili, se je vršil prejšnjo nedeljo občni zbor ljubljanske podružnice gradbenega delavstva ZZD. V odboru so ostali povečini isti ljudje. Nadzorni odbor je dal razrešnico staremu odboru ter se zahvalil predsedniku tov. Kralju za njegovo poštrevolnost in nesebično delo ter ga prosil, naj to mesto obdrži tudi še nadalje, ker je to obča delavska želja.

V predsedstvu so poleg predsednika

Opozoril nas je še na dolžnosti, ki jih imamo kot prvi borci za pravice stanu na novih, modernih temeljih. Vsak posameznik je dolžan slovenski delavski skupnosti, svojemu stanu, da širi, kjerkoli se ukaže prilika, ideje in načela, katerim se je prostovoljno posvetil. Čim bo delovanje članstva intenzivnejše na terenu samem, toliko prej bomo dospeli do vseh tistih pravic, ki jih kot enakomočan in enakopraven steber države, zahtevamo!

Tov. Golob je žel za svoja temeljita izvajanja tople aplavz, ter smo mu za njegove besede iskreno hvaležni!

Za njim je navzoče pozdravil tudi gospod Pavlinič, knjigovodja tuk. tekstilne tovarne. Opozoril je na nekatere nepravilnosti, ki jih opaža med našimi delavci, kar ne dolikuje naši stanovski časti. — Za to dobrohotno opozorilo se bomo izkazali hvaležne g. Pavliniču s tem, da bomo v bodoče enake slučaje popolnoma opustili.

Na vsesplošno željo je spregovoril tudi g. dekan. V jedrnatem, njemu lastnem govoru je obrazložil, kako mora živeti, delati in boriti se slovenski, krščanski delavec. — Tople besede našega farnega vodje smo bili potrebni; odjeknila je v naših srcih, našla močan odmev, kateremu bo sledil še močnejši odziv. Aplavz, ki je sledil njegovemu govoru dokazuje to.

Sledilo je predavanje zastopnika DZ. tov. Arnska. Očrtal je naloge, ki jih ima DZ kot vrhovna delavska institucija. Orisal je delo in splošno delovanje ekspoziture DZ v Celju — pod prejšnjim in pod sedanjim vodstvom. Začudili smo se, ko smo čuli, da je prejšnje vodstvo, v vsem letu poslovanja izvršilo le 157 intervencij pri raznih podjetjih; dočim so intervencije sedanjega vodstva v teku desetih mesecev presegle številko 550. Ničesar drugega ni treba, to dejstvo samo dovolj jasno dokazuje, kako so prejšnji voditelji DZ s »pridom« uporabljali težko prisluženi in od ust odtirani delavski denar, za vse močnejše namene, le delavske ne!

Tov. Arnsku se za njegova pojasnila in izvajanja toplo zahvaljujemo.

Za zaključek našega praznika smo popoldne uprizorili igro »Pri kapelici«, ki je vsestransko zelo lepo uspeša.

Iz vsega nam bo dovoljeno, da podčrtavamo ugotovitve, ki velja vsem tistim, ki so bili na našem tečaju navzoči, pa še vedno stoje ob strani. Ponovili bomo besede, ki jih je izrekel zastopnik centrale: »Ne agitiramo, dejstva naj govore! Zelim, da vsakdo, ki danes še ni v naših vrstah, dobro premisli, preudari in ugotovi, katera je tista organizacija, ki za delavstvo v resnici dela, ki se bori zanj nesebično, ki mu utira počasi pa sigurno, na mnogih krajih, z ostrim trnjem prosto pot — in našel bo svoj prostor v naši ZZD. Naša vrata so odprta vsakemu poštenemu, narodno in krščansko čutečemu delavcu!

Tov. Kralj Franceta še kot podpredsednika tovariša Logar Filip in Ogrin Ivan, tajnika Urbanc Franc in Bitežnik Bogomil, blagajnika Vrečar Janez in Črnak Andrej. Tako so ostali v odboru in na vodilnih mestih prejšnji ljudje, kljub temu, da so jih nekateri krstili s pridevnikom »temni elementi«. Delavstvo je ponovno izpričalo svojo voljo in dalo zaupnico tistim ljudem, kateri so s poštrevanjem delali skozi vse leto ter si znali s svojo poštenostjo pridobiti med delavstvom vse zaupanje.

Prepričani smo, da bo nov odbor deloval z isto energijo, z isto doslednostjo in isto ljubeznijo kot je delal do sedaj. Hvaležni smo društvenemu odboru za vse, kar je za delavstvo storil, ter ga prosimo, naj s tem delom vztrajno nadaljuje, da bodo prišli tudi stavbinci do boljšega koščka kruha.

Tudi podeželje gleda z zaupanjem v ljubljansko podružnico, ker je le ta neka matična organizacija, iz katere črpajo podružnice in odseki iz podeželja potrebne gradiva. Tudi gradbena zveza sama ima v ljubljanski podružnici oporo in učiteljico, katera ji daja smernice.

Z veseljem smo tudi pozdravili sklep, da priredi podružnica sama socialne tečaje, kateri bodo znatno pripomogli k izobrazbi svojega članstva. In mi se vrednosti izobrazbe dobro zavedamo. Ako bo članstvo marljivo obiskovalo te večerne tečaje, bo s tem veliko pridobilo kar bo v korist tečajnikom samim, v korist organizaciji in v korist delavstvu sploh, kajti samo izobražen delavec bo znal svoje pravice pravilno in energično zahtevati.

Grosuplje

Članski sestanek naše podružnice bo v nedeljo, dne 24. t. m. ob 4. uri popoldne v gostilni Goršič. Dolžnost vsakega člana je, da se sestanka sigurno udeleži.

Radi pomanjkanja prostora sledijo ostala poročila v prihodnji štev. »SD«.